

Sygn. akt I CSKP 103/21

POSTANOWIENIE

Dnia 28 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marta Romańska

SSN Maria Szulc

w sprawie z wniosku A. F.

przy uczestnictwie J. F.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 28 kwietnia 2021 r.,

skargi kasacyjnej uczestnika

od postanowienia Sądu Okręgowego w R.

z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt V Ca (...),

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania
i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 7 listopada 2017 r. Sąd Rejonowy w D. dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawczyni A. F. i uczestnika J. F. zgromadzonego w trakcie trwania małżeństwa zawartego w dniu 23 listopada 1985 r. w B. do czasu ustanowienia z dniem 11 grudnia 2014 r. rozdzielności majątkowej

małżeńskiej wyrokiem Sądu Rejonowego w D. z dnia 11 grudnia 2014 r. sygn. akt III RC (...) (pkt I); ustalił, iż udziały w majątku wspólnym wynoszą wnioskodawczyni i uczestnika po $\frac{1}{2}$ części (pkt II); ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawczyni i uczestnika wchodzi: 1) nieruchomość położona w B., oznaczona jako działka numer (...)/2 o powierzchni 0,1005 ha, zabudowana budynkiem mieszkalnym, dla której Sąd Rejonowy w D. prowadzi księgę wieczystą nr (...)/6 o wartości 278 556 zł; 2) lokal mieszkalny stanowiący przedmiot odrębnej własności w B. przy ul. (...) o powierzchni 50,80 m², objęty księgą wieczystą nr (...)/4 prowadzoną przez Sąd Rejonowy w D. wraz z udziałem w wysokości 5080/1263 w częściach wspólnych budynku i działce numer (...)/3 pod budynkiem położonej w B. objętej księgą wieczystą nr (...)/9 o wartości 104 750 zł; 3) nieruchomość położona w B. oznaczona jako działka numer 216/20 o powierzchni 0,0021 ha, dla której Sąd Rejonowy w D. prowadzi księgę wieczystą nr (...)/8 o wartości 797 zł; 4) nakłady poczynione z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika: - nieruchomość położoną w B. oznaczoną jako działka numer 1212, dla której Sąd Rejonowy w D. prowadzi księgę wieczystą numer (...)/0 o wartości 54 325 zł w postaci remontu zabudowań gospodarczych i wykonania podjazdu; 5) nakłady poczynione z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika – nieruchomości położone w B. oznaczone: jako działka numer (...)/1, dla której Sąd Rejonowy w D. prowadzi księgę wieczystą nr (...)/6 i jako działkę numer (...), dla której Sąd Rejonowy w D. prowadzi księgę wieczystą nr (...)/0, w postaci zalesienia wyżej wymienionych działek o wartości 5 398 zł; 6) środki pieniężne zgromadzone w Banku (...) w K. w wysokości 5 983,70 zł; 7) środki pieniężne zgromadzone w (...) Bank (...) S.A. na rachunku oszczędnościowym w kwocie 0,75 euro; 8) środki pieniężne zgromadzone w (...) Bank (...) S.A. na rachunku rozliczeniowym w kwocie 5,40 euro (pkt III); ustalił, że uczestnik J. F. poczynił nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny – nieruchomość oznaczoną jako działka numer (...)/2 o powierzchni 0,1005 ha, zabudowaną budynkiem mieszkalnym, dla której Sąd Rejonowy w D. prowadzi księgę wieczystą nr (...)/6 o wartości 4 816 zł (pkt IV); ustalił, że wnioskodawczyni poczyniła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 2 631,20 zł z tytułu opłat eksploatacyjnych za lokal mieszkalny położony w B. przy ul. (...) (pkt V); przydzielił wnioskodawczyni na wyłączną

własność nieruchomości: 1) działkę numer (...)/2 położoną w B. o powierzchni 0,1005 ha, zabudowaną budynkiem mieszkalnym, dla której Sąd Rejonowy w D. prowadzi księgę wieczystą numer (...)/6, 2) lokal mieszkalny stanowiący przedmiot odrębnej własności położony w B. przy ul. (...) o powierzchni 50,80 m², objęty księgą wieczystą numer (...)/4 prowadzoną przez Sąd Rejonowy w D. wraz z udziałem w wysokości 5080/121263 w częściach wspólnych budynku i działce numer (...)/3 pod budynkiem położonej w B., objętej księgą wieczystą numer (...)/9, 3) nieruchomość położoną w B. oznaczoną jako działka numer (...)/20 o powierzchni 0,0021 ha, dla której Sąd Rejonowy w D. prowadzi księgę wieczystą nr (...)/8 (pkt VI); przydzielił wnioskodawczyni na wyłączną własność środki pieniężne zgromadzone w Banku (...)w K. w wysokości 5 983,70 zł, środki pieniężne zgromadzone w (...) Bank (...) S.A. na rachunku oszczędnościowym w kwocie 0,75 euro, środki pieniężne zgromadzone w (...) Bank (...) S.A. na rachunku rozliczeniowym w kwocie 5,40 euro (pkt VII); zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 168 695,29 zł tytułem spłaty, płatną w terminie 1 roku od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek opóźnienia w płatności (pkt VIII); w pozostałej części oddalił wnioski stron (pkt IX) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt. X-XII).

Na skutek rozpoznania apelacji uczestnika Sąd Okręgowy w R., postanowieniem z dnia 24 stycznia 2019 r., zmienił zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego w D. z dnia 7 listopada 2017 r.: w punkcie III w ten sposób, że dodał podpunkt 9 o brzmieniu: kwota zwaloryzowanych składek emerytalnych zaewidencjonowanych na subkoncie ZUS w wysokości 10 999,54 zł; w punkcie VI podpunkt 2, w ten sposób, że przydzielił uczestnikowi lokal mieszkalny stanowiący przedmiot odrębnej własności położony w B. przy ul. (...)o powierzchni 50,80 m² objęty księgą wieczystą nr (...)/4 prowadzoną przez Sąd Rejonowy w D., wraz z udziałem w wysokości 5080/1263 w częściach wspólnych budynku i działce nr (...)/3 pod budynkiem położonej w B., objętej księgą wieczystą nr (...)/9; w punkcie VII o tyle, że oprócz wymienionych tam środków pieniężnych przydzielił nadto wnioskodawczyni kwotę zwaloryzowanych składek emerytalnych zaewidencjonowanych na subkoncie ZUS w wysokości 10 999,54 zł; w punkcie VIII w ten sposób, że zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika kwotę 61 624 zł

tytułem spłaty z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności (pkt I); oddalił apelację w pozostał części (pkt II) oraz orzekł, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania apelacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie (pkt III).

Wobec zgodnego stanowiska stron, wyrażonego na rozprawie apelacyjnej w dniu 21 sierpnia 2018 r. w przedmiocie przydzielenia uczestnikowi na własność lokalu mieszkalnego stanowiącego składnik majątku wspólnego konieczna stała się zmiana zaskarżonego postanowienia w tym przedmiocie. Uzasadniony był także zarzut kwestionujący nieobjęcie majątkiem wspólnym składnika w postaci zwaloryzowanych składek emerytalnych zaewidencjonowanych na subkoncie ZUS wnioskodawczynie, wynoszących kwotę 10 999,54 zł. Z tej przyczyny podlegał zmianie pkt III zaskarżonego postanowienia poprzez dodanie ppkt. 9 uwzględniającego ten składnik majątku wspólnego. Zmianie podlegał także pkt VI ppkt 2 zaskarżonego postanowienia w zakresie przydzielenia na własność majątku wspólnego stanowiącego lokal mieszkalny położony w B. przy ul. (...). Wobec objęcia podziałem majątku wspólnego kwoty stanowiącej zwaloryzowane składki emerytalne na subkoncie ZUS w wysokości 10 999,54 zł zmianie podlegał pkt VII zaskarżonego postanowienia poprzez przydzielenie tego składnika na własność wnioskodawczynie. W tym stanie rzeczy wskutek podziału majątku wspólnego, którego wartość wynosi 395 102,54 zł (384 103 zł – łączna wartość wszystkich nieruchomości + 10 999,54 zł obejmująca zwaloryzowane składki z OFE na subkoncie ZUS), równe udziały wnioskodawczynie i uczestnika wartościowo wynoszą kwoty po 197 551,27 zł. Od tej kwoty stanowiącej udział uczestnika należało odjąć wartość lokalu mieszkalnego, który w wyniku podziału otrzymał uczestnik, tj. kwotę 104 750 zł oraz kwotę 31 177,10 zł, stanowiącą wartość połowy nakładów poczynionych przez wnioskodawczynię na majątek osobisty uczestnika. Zatem należna uczestnikowi od wnioskodawczynie spłata podlegała obniżeniu do kwoty 61 624 zł, którą należało zasądzić od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika, zmieniając w tym zakresie pkt VIII zaskarżonego postanowienia. W tej więc części apelacja uczestnika podlegała uwzględnieniu, co uzasadniało częściowo zmianę zaskarżonego postanowienia na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy uznał apelację za bezzasadną, co dotyczyło w szczególności zarzutów błędnego ustalenia przez Sąd pierwszej instancji wartości nakładów poczynionych przez strony w trakcie trwania wspólności ustawowej na majątek osobisty uczestnika oraz z majątku osobistego uczestnika na majątek wspólny. Sąd pierwszej instancji w oparciu o dowody zaoferowane przez strony, ocenione bez przekroczenia określonych w art. 233 § 1 k.p.c. granic swobodnej oceny dowodów, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy przyjął za własne. Zarzuty apelacji dotyczące wadliwego rozliczenia nakładów poczynionych przez strony w trakcie trwania wspólności ustawowej, a uszczegółowione w punktach 3, 5-7 apelacji były nieuzasadnione. Ponieważ w zakresie kwestionowanym w apelacji zaskarżone postanowienie Sądu pierwszej instancji odpowiadało prawu, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację w pozostałej części jako niezasadną.

Postanowienie Sądu Okręgowego w R. z dnia 24 stycznia 2019 r. zostało zaskarżone w całości skargą kasacyjną przez uczestnika, który w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. zarzucił naruszenie:

- art. 43 § 1 k.r.o. oraz art. 45 § 1 k.r.o. w zw. z art. 46 k.r.o. i w zw. art. 1035 k.c. i w zw. z art. 212 § 1 k.c. i w zw. z art. 567 § 1 i 3 k.p.c. poprzez ich wadliwe zastosowanie polegające na ustaleniu wysokości dopłaty na rzecz uczestnika innej niż wynikającej z różnicy wartości udziału małżonka w majątku wspólnym powiększonej lub pomniejszonej o wartość nakładów podlegających zwrotowi od lub na rzecz drugiego małżonka i błędnie pomniejszonej o sumę 4 616,06 zł;

- poprzez niezastosowanie art. 213 i 214 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 1035 i 1058 k.c. i w zw. z art. 46 k.r.o. i w zw. z art. 567 § 3 k.p.c. oraz w zw. z art. 55³ k.c. pomimo, że nieruchomości oznaczona jako działka numer (...)/2 położona w B. i zabudowana domem jednorodzinnym przed podziałem stanowiła część gospodarstwa rolnego w rozumieniu art. 55³ k.c., a ponadto naruszenie art. 212 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. i w zw. z art. 46 k.r.o. i w zw. z art. 567 § 1 i 3 k.p.c. poprzez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na braku oceny aktualnej sytuacji osobistej stron jako jednej z przesłanek sposobu podziału rzeczy wspólnej;

- art. 45 § 1 k.r.o. w zw. z art. 151 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 1997 r., poz. 741) poprzez obliczenie nakładów na remont budynków zlokalizowanych na działce stanowiącej majątek odrębny uczestnika numer 1212 metodą kosztorysową i z uwzględnieniem stawki podatku VAT 23% podczas, gdy w okolicznościach sprawy nakłady te, jako dokonane systemem gospodarczym, powinny być szacowane według tego, w jakiej części zwiększyły wartość budynku wobec wartości po remoncie w odniesieniu do jego wartości przed dokonaniem remontu;

- art. 45 § 1 k.r.o. w zw. z art. 31 § 1 pkt 2 k.r.o. i w zw. z art. 53 § 1 k.c. poprzez przyjęcie wartości nasadzeń według wartości likwidacyjnej, nie zaś według wartości nakładów poniesionych na ich dokonanie i pożytków odniesionych zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki.

W ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. zarzucono naruszenie art. 382, 385, 386 § 1 i 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 oraz art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2, 316 § 1, 233 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 567 § 1 i 3 k.p.c.

Uczestnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego w D. z dnia 7 listopada 2017 r. i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego w R. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Wnioskodawczyni w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o jej odrzucenie, ewentualnie o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie zachodziły podstawy do odrzucenia skargi kasacyjnej z uwagi na zbyt niską, zdaniem wnioskodawczyni, wartość przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną. W skardze kasacyjnej uczestnik zaskarżył rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji w całości, kwestionując nie tylko wadliwe rozliczenie nakładów oraz zaniżenie wysokości zasądzonej na jego rzecz spłaty od wnioskodawczyni, ale także sposób podziału zabudowanej budynkiem mieszkalnym nieruchomości położonej w B. oznaczonej jako działka nr (...)/2 powierzchni 0,1005 ha, dla której Sąd Rejonowy w D. prowadzi księgę wieczystą nr (...)/6. Wartość przedmiotu

zaskarżenia przekraczała więc granicę dopuszczalności skargi kasacyjnej w sprawach o podział majątku wspólnego wynikającą z art. 519¹ § 2 k.p.c.

Sąd drugiej instancji ustalił, że w skład majątku wspólnego podlegającemu podziałowi wchodzi te same składniki, które przyjął Sąd pierwszej instancji, a ponadto kwota 10 999,54 zł zwaloryzowanych składek emerytalnych zaewidencjonowanych na subkoncie ZUS. Natomiast dokonując obliczenia spłaty należnej uczestnikowi od wnioskodawczynie przy uwzględnieniu zmiany zaskarżonego postanowienia Sądu pierwszej instancji polegającej na przyznaniu uczestnikowi lokalu mieszkalnego stanowiącego przedmiot odrębnej własności położonego w B. przy ul. (...) - objętego księgą wieczystą nr (...)/4 wraz z udziałem w wysokości 5080/1263 w częściach wspólnych budynku na działce nr (...)/3 pod budynkiem położonej w B. objętej księgą wieczystą nr (...)/9 - wskazał, że w skład aktywów wchodzi nieruchomości o wartości 384 103 zł oraz kwota 10 999,54 zł obejmująca zwaloryzowane składki z OFE na subkoncie ZUS, co dało łącznie wartość majątku podlegającego podziałowi w kwocie 395 102,54 zł. Tak uzyskana wartość posłużyła następnie do obliczenia wartości udziałów wnioskodawczynie i uczestnika w majątku wspólnym w kwotach po 197 551,27 zł. Od tej wartości Sąd Okręgowy obliczył należną uczestnikowi spłatę z uwzględnieniem wartości przyznanego mu lokalu mieszkalnego oraz rozliczeń z tytułu nakładów dokonanych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika (błędnie określonych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia jako nakładów poczynionych przez wnioskodawczynię na majątek osobisty uczestnika) podobnie jak i nakładów z majątku osobistego wnioskodawczynie na majątek wspólny, według niekwestionowanych ustaleń i ocen prawnych Sądu pierwszej instancji. Z nieujawnionych w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia przyczyn Sąd Okręgowy pominął w swoich obliczeniach część składników majątku wspólnego w postaci środków pieniężnych zgromadzonych w Banku (...) w K. w wysokości 5 983,70 zł, środków pieniężnych zgromadzonych w (...) Bank (...) S.A. na rachunku oszczędnościowym w kwocie 0,75 euro oraz środków pieniężnych zgromadzonych w (...) Bank (...) S.A. na rachunku rozliczeniowym w kwocie 5,40 euro. Nie można wykluczyć, że ostatecznie obliczona kwota spłaty należnej uczestnikowi od wnioskodawczynie została obliczona przez Sąd drugiej instancji w

sposób prawidłowy, jednakże sposób jej obliczenia nie został w sposób pełny przedstawiony w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. W uzasadnieniu, sporządzanym już po ogłoszeniu orzeczenia, nie ma bowiem wzmianki o dostrzeżeniu przez Sąd na tym etapie postępowania błędu w obliczeniu spłaty należnej uczestnikowi od wnioskodawczynie. Z tych względów uzasadniony był zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia w sposób, uniemożliwiający prawidłową kontrolę zaskarżonego orzeczenia, tj. sposobu obliczenia ostatecznej kwoty tytułem spłaty należnej uczestnikowi od wnioskodawczynie z tytułu podziału majątku wspólnego w sposób przyjęty przez Sąd Okręgowy z uwzględnieniem zgłoszonych roszczeń z tytułu nakładów dokonanych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika oraz z majątków osobistych wnioskodawczynie i uczestnika na majątek wspólny. Ponieważ ostatecznie obliczona kwota spłaty zasądzonej od wnioskodawczynie na rzecz uczestnika nie odpowiadała ustaleniom faktycznym stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia za uzasadniony należy też zarzut naruszenia art. 43 § 1 oraz art. 45 § 1 w zw. z art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 k.c. i art. 212 § 1 k.c.

W apelacji uczestnik kwestionował sposób podziału majątku wspólnego przez przyznanie wnioskodawczynie na własność nieruchomości położonej w B. stanowiącej działkę nr (...) /2 o powierzchni 1,1005 ha, zabudowanej budynkiem mieszkalnym, dla której Sąd Rejonowy prowadzi księgę wieczystą nr (...) /6. Podniósł w niej, że Sąd pierwszej instancji pominął ustalenie, a w konsekwencji także ocenę, czy nieruchomość ta stanowi integralną część siedliska gospodarstwa rolnego i jego zaplecze gospodarcze i funkcjonalne oraz pominął uwzględnienie okoliczności dotyczących sytuacji majątkowej i osobistej wnioskodawczynie i uczestnika, które według niego przemawiały za przyznaniem tej nieruchomości uczestnikowi. Sąd Okręgowy przyjął, że wobec zgodnego stanowiska stron wyrażonego na rozprawie apelacyjnej w dniu 21 sierpnia 2018 r. uzasadnione jest przyznanie w ramach podziału majątku wspólnego lokalu mieszkalnego uczestnikowi i pozostawienie zabudowanej nieruchomości, w skład której wchodzi działka nr (...) /2, wnioskodawczynie. W konsekwencji w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd drugiej instancji nie odniósł się do przedstawionych zarzutów zawartych w apelacji uczestnika dotyczących tego składnika majątku wspólnego.

Należy jednak zauważyć, iż na rozprawie, która odbyła się przed Sądem Okręgowym w R. w dniu 21 sierpnia 2018 r., pełnomocnicy stron zgodnie oświadczyli, że widzą możliwość zawarcia ugody w zakresie podziału nieruchomości wraz z budynkiem mieszkalnym przez przyznanie na własność wnioskodawczyni, zaś lokalu mieszkalnego uczestnikowi. Przyznali też, iż nie ma sporu co do wartości składników majątkowych, natomiast jest spór co do wartości nakładów wynoszących 64 000 zł według oceny uczestnika (k. 796).

W sprawach o podział majątku wspólnego sposób podziału poszczególnych składników tego majątku powinien przede wszystkim uwzględniać zgodną wolę uczestników tego postępowania. Przepis art. 567 § 3 k.p.c., mający zastosowanie w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów o dziale spadku, te zaś (art. 688 k.p.c.) do odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących zniesienia współwłasności. W myśl art. 622 § 1 k.p.c. w toku postępowania o zniesienie współwłasności sąd powinien nakłaniać współwłaścicieli do zgodnego przeprowadzenia podziału, wskazując im sposoby mogące do tego doprowadzić. Według art. 622 § 2 k.p.c., gdy wszyscy współwłaściciele złożą zgodny wniosek co do sposobu zniesienia współwłasności, sąd wyda postanowienie odpowiadające treści wniosku, jeżeli spełnione zostaną wymagania, o których mowa w dwóch artykułach poprzedzających, a projekt podziału nie sprzeciwia się prawu ani zasadom współżycia społecznego, ani też nie narusza w sposób rażący interesu osób uprawnionych.

Sąd drugiej instancji błędnie zaniechał odniesienia się do zarzutów apelacji zawartych w apelacji uczestnika dotyczących składnika majątkowego w postaci zabudowanej budynkiem mieszkalnym nieruchomości położonej w B., w szczególności odniesienia się, czy stanowi ona część gospodarstwa rolnego oraz rozważenia sytuacji osobistej i majątkowej wnioskodawczyni i uczestnika postępowania, skoro na rozprawie w dniu 21 sierpnia 2018 r. pełnomocnicy stron zgodnie oświadczyli, że widzą tylko możliwość zawarcia ugody w zakresie podziału majątku wspólnego obejmującej m.in. wyżej wymienioną nieruchomość oraz, że spór dotyczy ustalenia wartości nakładów. Ostatecznie jednak podtrzymali swoje dotychczasowe stanowiska i wnioski dowodowe zawarte w apelacji.

Przed wydaniem postanowienia zaskarżonego skargą kasacyjną nie tylko nie została zawarta ugoda obejmująca składnik majątku wspólnego w postaci zabudowanej nieruchomości w B., ale także wnioskodawczyni i uczestnik nie wnieśli zgodnie o dokonanie podziału także tego składnika majątku wspólnego. W tej sytuacji nie sposób odeprzeć zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 212 § 2 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. i w zw. z art. 46 k.r.o. skoro Sąd Okręgowy w ogóle nie odniósł się w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia do okoliczności istotnych z punktu widzenia tych przepisów dla ustalenia właściwego sposobu podziału nieruchomości wchodzącej w skład majątku wspólnego, uznając błędnie, że w tym zakresie strony wniosły zgodnie o przydzielenie go wnioskodawczyni. Brak bliższych ustaleń i ocen w tym zakresie uniemożliwia także ocenę zasadności zarzutów niezastosowania w sprawie art. 213 i 214 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 1035 i 1058 k.c. w zw. z art. 46 k.r.o. oraz art. 55³ k.c.

W apelacji uczestnik postępowania podniósł zarzuty naruszenia prawa procesowego w zakresie ustaleń faktycznych i oceny dowodów dotyczących rozliczeń nakładów dokonanych z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestnika. Uczestnik kwestionował ustalanie wartości nakładów dokonanych z majątku wspólnego na jego majątek osobisty w postaci remontu zabudowań znajdujących się na działce oznaczonej numerem geodezyjnym (...), wchodzącej w skład jego majątku osobistego, metodą kosztorysową i z uwzględnieniem podatku od towarów i usług, podczas gdy - jak zarzucono w skardze - jako nakłady dokonane systemem gospodarczym powinny być one oszacowane w takiej części, w jakiej zwiększyła się wartość budynku po remoncie w odniesieniu do jego wartości przed dokonaniem remontu. Natomiast w odniesieniu do nakładów w postaci zalesienia zarzucił, że zostały one ustalone z zastosowaniem wartości likwidacyjnej, podczas gdy przedmiotem rozliczenia nie powinna być aktualna wartość drzewostanu, lecz tylko koszty poniesione na zakup sadzonek bez kosztów sadzenia. W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia Sąd drugiej instancji odniósł się do oceny dowodów przeprowadzonych przez Sąd pierwszej instancji w celu ustalenia wartości wyżej wymienionych nakładów, uznając tę ocenę za prawidłową i nienaruszającą art. 233 § 1 k.p.c. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia nie ma jednak odniesienia się Sądu Okręgowego do zasadności zarzutów podniesionych przez uczestnika

postępowania w apelacji, do których także nie odniósł się Sąd pierwszej instancji. Zarzuty te nie tyle wiążą się z oceną dowodów przeprowadzonych w sprawie przez sądy *meriti* w ramach określonych przede wszystkim art. 233 § 1 k.p.c. - co z uwagi na treść art. 398³ § 3 k.p.c. oraz art. 398¹³ § 2 k.p.c. nie mogło być przedmiotem kontroli kasacyjnej - lecz z koniecznością oceny przeprowadzonych w sprawie dowodów, którym Sądy obu instancji dały wiarę i na podstawie których dokonały ustaleń faktycznych, przez pryzmat właściwych przepisów prawa materialnego dotyczących problematyki metod szacowania wartości nakładów i uwzględniania w tym szacowaniu podatku od towarów i usług oraz metody określenia w postępowaniu o podział majątku wspólnego wartości nakładów dokonanych w tym przypadku z majątku wspólnego na majątek osobisty jednego z małżonków oraz określenia czynników, które powinny być uwzględnione przy szacowaniu wartości nakładów w postaci zalesienia. Brak tych ocen prawnych Sądu drugiej instancji - wynikający z naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. - skutkuje niemożliwością przeprowadzenia kontroli Sądu Najwyższego prawidłowości zastosowania przepisów prawa materialnego, tj. art. 45 § 1 k.r.o. w zw. z art. 151 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 1990) oraz art. 45 § 1 k.r.o. w zw. z art. 31 § 1 pkt 2 k.r.o. i art. 53 § 1 k.c., których naruszenie podniesiono w skardze kasacyjnej.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w zw. z art. 398²¹ i 13 § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

jw